

TAYFUN
ATAY

Ne mutlu **trans** kızı olana!

“Bu ilk çağlardan beri olagelmiş bir şey, yaratılış bu. Bitkilerde var, hayvanlarda var, insanlarda da var. Bunu ben de bilmiyordum. Tercih olduğunu düşünüyordum. Ama inanın öyle değil. Lütfen öğrenin. Bilgi her şeymiş ve ben bunu bu çocuğumla öğrendim. İyi ki doğmuş, iyi ki var, onunla büyüdüm, onunla geliştirdim, onunla akıldandım, onunla her şey oldum. İyi ki trans kızım var.”

2012’de izlediğim “Zenne”yi hiç unutmadım. Hem sınırsal açıdan hem politik açıdan taş gibi ve son derece dokunaklı bir film. Sinemamızda LGBTİ+ kimlik daha önce hiç bu kadar politik ağırlıklı ele alınmamıştır.

Filmde maşist toplumun içyüzü ve ikiyüzlülüğü ortaya serilir. “Maşizm”, faşizm çağrışımını da hiç ötelemeksizin, maçoluğu norm kılmaktan öte ideolojikleştirmek, yüceltmek, fetişleştirmek olarak okunabilir. Bu maşizmle hemhal bir “Türk militarizmi”nin varlığı filmde ustalıklı bir kurguyla lime lime deşifre, hatta denilebilir ki “dezenfekte” edilir.

Fakat film bana esas “ailevi” kesitiyle çok dokunmuştur. Geçimini bir gece kulübünde zennelik yaparak sağlayan travesti Can (Kerem Can) ile bir gey olan Ahmet’in (Erkan Avcı) arkadaşlıklarını ekseninde yol alan filmde her iki LGBTİ+ bireyin aile ilişkileri filmin en hüzünlü ve o ölçüde de sarsıcı sekanslarını oluşturur. Bir yanda, babası Güneydoğu’da çatışmada hayatını kaybetmiş bir binbaşı, abisi de askerlikte yaşadıkları nedeniyle ruhsal bir yıkım içinde olan Can’ın annesiyle (Tilbe Saran) sorunlu bağımlılık ilişkisi; öte yanda ve çok daha trajik olarak, Ahmet’in doğulu (Urfa) geleneksel-muhafazakâr değerlerle hayatına yön veren ailesiyle gerilimli, iç-yakıcı ilişkisi ve babası tarafından öldürülmesi...

Zaten film, 2008 yılında babası tarafından İstanbul’da öldürülen ve Türkiye’de ilk “gey namus cinayeti”ne kurban gitmiş sayılan Ahmet Yıldız’ın anısına yapılmış ve ona adanmıştır.

ANDROJEN BABA, MAŞİST ANNE GELGİTİ

Bu çerçevede benim filmde hem çok etkilendiğim hem de hayli düşünce kışkırtıcı bulduğum karakterler, oğlu Ahmet’i gey olduğu için öldüren, daha doğrusu öldürmeye zorlanan baba (Ünal Silver) ile ona bu zorlamada bulunan annedir (Rüçhan Çalışkur).

Evlad katili baba, aslında alabildiğine “insan”, bu nedenle de maşist/ataerkil

kültürün “baba” beklentisini karşılamaktan uzaktır. Bir erkekten “erkek olmak” adına beklenen ne varsa; sertlik, şiddet, huşunet, vb., bunların hepsinden arınık, melek gibi bir insandır o. Gelgelelim bu haliyle de bir “sapma”dır; “sapına kadar erkek olmak”-tan bir sapma!..

Film, bu “sapma”nın maşist-homofobik Anadolu geleneğinde nasıl ölümcül bir lanetlenmeye uğradığını karısı ve Ahmet’in annesi Kezban karakteri dolayısıyla hikâye eder bize. Bu anne, ataerkilliğin ve maşizmin yalnız erkek(lik)le muteber değil, fakat “unisex” olduğunu örnekleyen bir karakterdir aynı zamanda!..

Böylece, maçołuktan alabildiğine uzak, müşfik, yumuşak ve gayet “androjen” bir baba ile tam aksi yönde maşist-homofobik ideolojiyi alabildiğine içselleştirmiş bir anne karakteri filmde vurgulu biçimde işlenir. Maşist düzen bünyesinde “lanetli bir sapma” olarak etiketlenen bir babadan olma Ahmet, babasından haşinlik

Tilbe Saran ve Kerem Can “Zenne”de (Yön. M. Caner Alper-Mehmet Binay)

yerine şefkati, kabalık yerine yumuşaklığı ta en baştan “kültürel” olarak tevarüs etmiş ve bu mirastan onu yine ta en baştan döve döve geri almak isteyen annesinde de homofobik şiddeti çok erkenden ve ters yönden (dişi-ebeveyn) tecrübe etmiştir.

MAŞİZMİN NAMUS BELASI!

Finalde “insan” olmasından ötürü bir türlü taşıyıcısı olamadığı erkek iktidarından yoksun bir baba ile ondan “insan olma”yı kalıtladığın-

dan ötürü o iktidarı baştan elinin tersiyle itmiş eşcinsel oğulun ölümcül karşılaşması, sembolik anlamda hayli radikal mesajlar sunar. Şöyle ki kendi (insanî) varoluş formasyonu ile erkeklik adına bir “kir” teşkil eden adam, bunun bedelini kendisinden olma, dolayısıyla bu kirlilikle mamul ve de malûl eşcinsel oğlunu öldürüp, “maşizmin namusu”nu temizleyerek, homofobik iktidara teslim olur.

Tabii bu çok alışık olmadığımız bir “namus davası” ama alışık olduklarımızdan mahiyet itibarıyla farkı yok. Bir adam, maşist-homofobik düzenin aile-içi temsilcisi olan karısının iteklemesiyle oğlunun eşcinselliğini namus davası yapmayarak ve onu katlediyor. Deyim ki kızının evlilik-dışı ilişkisi kadar, oğ-

lunun heteroseksüalite-dışı ilişkisi de bir baba için namus meselesidir. Bu ikisini “namus belası” olarak birleştiren de homofobik, heteroseksist ve maşist erkek iktidardır.

İşte bu yüzden Ahmet’in müşfik bir insan kalbine sahip babası, bu müşfikliği “yumuşak”lık olarak kendi diline tercüme eden maşist iktidarın baskısına daha fazla direnemeyerek belki hayatında ilk kez o iktidarın temsilciliğine soyunup oğlunu kurşunlayıp öldürüyor. Bu “temsiliyet”in esasen bir “teslimiyet” olduğu daha çarpıcı ve ürpertici şekilde nasıl anlatılabilir ki?! Oğluna doğrulttuğu silahtan çıkan kurşunlar, aslında adamın içinde iç çeke çeke yaşayan “insan” kalbine saplanıyor!..

LİSTAG FERAHLIĞI

“Zenne”yi ve filmdeki LGBTİ+ kimliğe sahip karakterlerin aile-içi trajik durumlarına yönelik unutulmaz sahneleri hatırlamama sebep, geçen hafta kapıma gelen bir hediye paketi oldu. “LGBTİ+ Aileler ve Yakınları Derneği” LİSTAG’dan gelen paketten çıkanlar, 2008’de Ahmet Yıldız’ın babası eliyle katline, böylesi bir homofobik namus cinayetine tanık olunan gençlerden hayli uzakta, ebeveynlerin LGBTİ+ evlatlarıyla utancı değil gurur duydukları, onları maşist zorbalıktan sakınma yolunda canla-başla mücadele verdikleri günlere geldiğimizi düşündüren ve böylece içime su serpen bir etki bıraktı bende.

Elbette bu, yaşadığımız coğrafyada homofobik zehrin oluk oluk akmasının kesildiği ve her şeyin “Gökkuşakı” renginde güllük güllüstan olduğu günlere çıktığımız anlamına gelmiyor. Nitekim bana gönderilen zarif hediye paketine vesile oluşturan 29. İstanbul Onur Haftası’nı (21-27 Haziran 2021) yine zehir etti, Onur Yürüşü’nü yasakladı, insanları darp etti, gözaltına aldı heteroseksizmle mühürlü gözler, kalpler, zihinler...

Yine de ümidi tümden yitirmeye imkân veren bir örgütlülük hali ve evet, bir “LGBTİ+ Türkiye-si” var. LİSTAG da bu Türkiye’nin lokomotif oluşumlarından biri olarak üstüne düşmanı yapıyor. Onlar artık “Zenne”de anlatılanın

ötesinde, daha doğrusu karşısında bir ana-babalık örneği olarak evlatlarının hayatında bir bariyer ya da tehdit değil, onların arkasında bir kale, tehditlere karşı da kalkan sorumluluğuyla hareket ediyorlar.

NE YANLIŞIN NE DE YALNIZ!

LİSTAG Yönetim Kurulu Başkanı Günseli Dum, mektubunda toplumumuzda birçok kesime yönelik ötekileştirme ve ayrımcılığa dayalı saldırılardan en çok payını alan insanlar ve onların aileleri olarak karşı karşıya oldukları soruna dikkat çekiyor. Bununla birlikte "Ne Yanlış Ne de Yalnız" olduklarının da altını kalınca çizerek yakın dönemde gerçekleştirdikleri faaliyetleri sıralıyor. 2013'te Türkiye'den 7 ebeveynin, çocuklarının hikâyelerini paylaştığı "Benim Çocuğum" belgeselini yapmışlar ve denilebilir ki "Zenne"deki iç yakıcı/acıtırıcı içeriğin karşısına koymuşlar mesela... Daha öncesinde de kendilerini "yanlış ve yalnız" hisseden aileler için, tam da babası tarafından Ahmet Yıldız'ın katledildiği yıldan (2008) itibaren, gönüllü LGBTİ+ annelerin cevap verdiği, her daim açık bir Danışma Hattı (546 484 8285) oluşturmuşlar. Ayrıca her ay çocuklarının cinsel yönelimini/cinsiyet kimliğini öğrenen-bilen ailelere yönelik olarak "Cinsel

Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği'nin (CETAD) gönüllü ruh sağlığı uzmanları moderatörlüğünde bilgilendirme ve paylaşım toplantıları yapıyorlar.

GÖKKUŞAĞINDAN HİKÂYELER

Yayın faaliyetleri de var LİSTAG'ın... Bana da gönderdikleri iki kitaptan "Kendimi Bildim Bileli" başlıklı olanda LGBTİ+ bireylerin çocukluk ve gençlik hikâyeleri yer alıyor. Bir de Türkiye'nin dört bir yanından, çocukları LGBTİ+ olan anne-babaların hikâyelerinden derlenen "Gökkuşuğundan Hikâyeler" var ki bu da yine "Zenne"yi izlerken daralmış-kararmış içimizi açan-ferahlatan çok önemli ve değerli bir derleme.

İşte o kitaptan, bir trans birey annesi "Semiha"nın gerçek hayat hikâyesinden kesitler:

"Çocuğum büyüdükçe bebeklerle oynamak istese de babası ona erkek çocukların oynaması gereken oyuncaklar alıyordu ama o hiçbirine bakmıyordu. Ortaokul döneminde gizli gizli oje sürmeye, ağda yapmaya, ablasının ayakkabılarını giymeye başlamış. Lisede odasına kapanmaya başladı. Okula ve top-

luma uyum sağlayamıyordu. Sonra onu İzmir'e, üniversiteye gönderdik. Yurtta kalmayı asla istemediğini söyledi. Eşimi ikna ettim ve bir misafirhanede kalmaya başladı. Bu arada küpe takmaya, pudra sürmeye, gözüne kalem çekmeye, görüntüsünü değiştirmeye başlamış. Misafirhanenin müdürü, 'Eğer gitmezsen ailene bildireceğiz, buradaki öğrencilere kötü örnek oluyorsun' demiş. Çocuğum bunun üzerine telaşla ev aramaya başladı ve bizden para istedi. (...)

Oğlum evini tutmuş ve yerleştirmiş. O gün beni onun evine bıraktılar, zili çaldım. Kafasında bir bandana vardı. Bana farklı geldi. Ertesi gün dönecektim. Aşağı indiğimizde arabadan yukarı baktım, bandanasını çıkarmıştı. Kızıla boyamıştı saçlarını. Bir tarafını uzatmış, bir tarafını kesmişti. Ben evdeyken saçını bana hiç göstermemişti. Şimdi ise kız görünümündeydi."

"İYİ Kİ TRANS KIZIM VAR!"

"Çocuğumla birlikte başkaları için yaşamamayı öğrendim. Hepimiz başkaları bizi

sevsin, beğensin istiyoruz. Ben de hep başkaları için yaşamışım ama şimdi onunla başkaları için yaşamamayı öğrendim.

Ankara'ya dönünce ameliyatını yaptırıldı. Göğüs ameliyatını oldu, dönüş ameliyatını oldu. 'Dönme' diyorsunuz ya, ben ona da çok takılıyorum. Evet dönüyor ama sizlere uyum sağlamak için dönüyor, topluma uyum sağlayabilmek için dönüyor.

Bu ilk çağlardan beri olagelmiş bir şey, yaratılış bu. Bitkilerde var, hayvanlarda var, insanlarda da var. Bunu ben de biliyordum. Tercih olduğumu düşünüyordum. Ama inanın öyle değil. Lütfen öğrenin. Bilgi her şeymiş ve ben bunu bu çocuğumla öğrendim. İyi ki doğmuş, iyi ki var, onunla büyüdüm, onunla geliştirdim, onunla akılandım, onunla her şey oldum. İyi ki trans kızım var."

HASTALIK SİZSİNİZ!

Biz de diyoruz ki iyi ki LİSTAG var ve o yüzden Ahmet Yıldız, "Zenne" filminin en sonunda kelimelere döküldüğü üzere huzur içinde uyuyor, buna gönülden inanıyoruz!..

Ve hep söylediğimiz gibi yine üstüne basa basa vurguluyoruz: Cinsellik yekpare değil, yelpazedir.

Eğcinsellik hastalık değil, sağlıktır. Hastalık, homofobiniz, heteroseksizminiz ve maşizminizdir!..

MURAT
BERGİ

Bir resim
bin kelime

bin kelime
bin kelime

